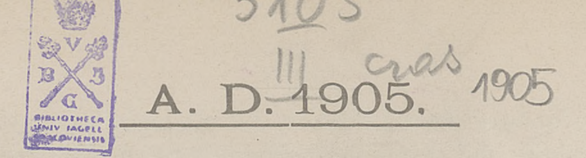

A. D. 1905.

CURRENDA I.

Tematy na kongregacye dekanalne w roku 1905.

E Theologia dogmatica: Quotuplex est tolerantia? quid in specie de tolerantia religiosa est tenendum?

E Theologia morali: Quid est ludus et an licitus? an lucrum ex ludis possit tuta conscientia retineri? quid de iis, qui fraudibus utuntur in ludo?

Ex Jure canonico: Quid de separatione Ecclesiae a statu civili censendum sit, explicetur?

E Theologia Pastoraii: Jakie znaczenie mają w kościele obrazy religijne i jakim warunkom powinny one odpowiadać?

PRO MEMORIA.

Księża Katecheci zamierzający starać się o czasowe zwolnienie od obowiązków u c. k. Władzy szkolnej, **winni wprzód** o to prosić swoją władzę duchowną.

Kurs katechetyczny.

Od 13. do 25. lutego br. będzie się odbywał w Wiedniu kurs katechetyczny, złożony z wykładów w rozmaitych gałęziach wiedzy teologicznej, wygłaszanych przez najtęższe siły i z praktycznych lekcyi, przeprowadzanych w szkołach wiedeńskich przez najbardziej rutynowanych księży katechetów. Ordynaryat Biskupi, dzieli się z Przew. Klerem dyecezalnym tą wiadomością.

Celem zapobiegania pożarom

otrzymaliśmy Okólnik Wys. c. k. Namiestnictwa do wszystkich PP. Starostów skierowany, który wskutek prośby tegoż c. k. Namiestnictwa Wiel. Duchowieństwu parafialnemu udzielamy z wezwaniem, by ze swej strony poparło usiłowania władz powiatowych w tym kierunku przez odpowiednie częste pouczanie ludności i chętne współdziałanie.

L. 153540. Lwów dnia 13 Grudnia 1904.

Z powodu licznych pożarów, które w roku bieżącym nawiedziły kraj uważam za stósowne zwrócić uwagę Panów Starostów na środki, które należy zastosować, aby w przyszłości zmniejszyć i ograniczyć rozmiary tych klęsk.

Już kilkakrotnie, a w szczególności okólnikami z 8. grudnia 1870 l. 8.243/pr. i z 3. października 1873 l. 6.187/pr. zwracało Prezydyum Namiestnictwa uwagę Panów c. k. Starostów na obowiązki, jakie ciężą w tej mierze na c. k. Władzach politycznych, a okólnikiem z dnia 24. lipca 1873 l. 36.738 wezwało Namiestnictwo Panów Starostów, by mieli baczne oko na działalność zwierzchności i rad gminnych w wykonywaniu przepisów o policyi ogniowej i budowlanej i by wspierali rady powiatowe w ich dążeniach do zaprowadzenia ładu i porządku w tym dziale policyi miejscowej.

Chociaż policya ogniowa i budownicza należy do własnego zakresu działania gmin, to jednak jednym z najważniejszych obowiązków politycznej władzy powiatowej jest czuwanie nad bezpieczeństwem osób i mienia i sprawowanie w tej mierze ścisłego nadzoru nad gminami.

Jedynie przez zgodne i świadome celu współdziałanie Starostwa i Wydziału powiatowego, tudzież przez nieustanną czujność nad postępowaniem gmin i częste pouczanie ich zwierzchników o ciążących na nich w powyższym względzie obowiązkach można osiągnąć pożądane rezultaty.

Przedewszystkiem przeto należy zbadać szczegółowo, jakie braki co do urządzeń pożarowych istnieją w każdej poszczególnej gminie i następnie w porozumieniu z reprezentacyą powiatową przynaglić odnośne gminy, by braki te stanowczo w pewnym ściśle oznaczonym czasie usunęły.

W szczególności należy zwrócić uwagę na to, *czy każda miejscowość ma dostateczną i łatwo dostępną ilość wody*, potrzebnej na wypadek pożaru, jak jest *zorganizowane pogotowie pożarowe* i czy ma odpowiednie do tłumienia pożaru *przyrządy*, a to stosownie do możności i zamożności każdej gminy.

Dalej należy zwrócić uwagę na to, jak Zwierzchność w każdej gminie sprawuje *policyę budowlaną*, czy przy wydawaniu pozwoleń na nowe budowle przestrzegane bywają ściśle *przepisy budowlane*, a w razie przeciwnym należy w porozumieniu z reprezentacyą powiatową dalszym w tej mierze nieprawidłowościom stanowczo zaradzić i *winnych pociągnąć* do odpowiedzialności.

Podstawę do tych zarządzeń dają c. k. Starostwom §§. 9 do 12, 18, 50 i 53 ustawy budowniczej dla wsi i miasteczek z dnia 13. października 1899 Nr. 133 dz. u. kr. dalej §§. 6, 14 do 17, 21 i 77 ustawy budowniczej dla znaczniejszych miejscowości z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 dz. u. kr. i §§. 14, 15, 16 i 80 ustawy budowniczej dla 30 większych miast z 28. kwietnia 1882 Nr. 77 dz. u. kr.

Celem skutecznego zapobiegania wszelkim czy z niedbalstwa czy z lekkomyślności pochodzącym czynom, mogącym spowodować wybuch pożaru, — jak *palenie cygar, fajek i papierosów w pobliżu lub wewnątrz stodół, szop i stajen i na strychach, odrzucanie tlejących niedopałków nie troszcząc się gdzie upadną, brak latarki i chodzenie z gołem światłem około gospodarstwa*, — zaleca się, *aby rady gminne korzystając z przysługującego im w myśl ustaw gminnych prawa, wydały odpowiednie do lokalnych stosunków*

zarządzenia policyjne, ustanawiając za ich przekroczenie *sankcyę karną* w granicach ustawami gminnemi wskazanych, aby każdy taki czyn lub zaniedbanie o ile nie podpada pod karno sądową jurysdykcyę, uległ ukaraniu przez Zwierzchność gminną, a bezkarność spowodowana brakiem sankcyi karnej, a tem samem brakiem karnej kompetencyi Zwierzchności gminnych nie dawała powodu du powtarzania się takich czynów, do których zaliczyć także należy *pozostawienie nieletnich dzieci w chatach i domach bez nadzoru.* —

W razie otrzymania doniesienia o wybuchu pożaru nie poprzestanie Pan *Starosta* na zawiadomieniu o tem Sądu i wysłaniu patroli Żandarmeryi, ale *wyśle* w miarę uzasadnionej potrzeby w myśl powołanego już okólnika z dnia 8. grudnia 1870 l. 8.243/pr. *urzędnika obrotnego do przeprowadzenia śledztwa policyjnego* dla zbadania przyczyny powstania pożaru i według wyniku zarządził co z prawa wypada.

Przez ścisły kontakt z ludnością, ciągłe ponawianie ostrzeżeń i rad na rokach urzędowych przy komisyach i objazdach i przez niespodziewane rewizye urządzeń pożarowych można będzie więcej osiągnąć i dodatniej działać, aniżeli przez wydawanie pisemnych zarządzeń i dyktowanie kar, które powinne być wymierzane tylko tam, gdzie albo czyn karygodny już został pepełniony albo też okaże się widoczna opieszałość, niechęć lub nieposłuszeństwo wobec rozporządzenia władzy nadzorczej.

Już w przejeździe przez nasze miasta i miasteczka uderza każdego ogromna *ilość materyału drzewnego budowlanego*, nagromadzonego niemal przed każdym domem lub w wązkiem przejściu między domami.

W śródmieściach można też często widzieć *całe stogi słomy*, siana i zboża, które w tem większej jeszcze ilości ukryte są *pod dachami domostw.*

Że przy takich nieporządkach policyjnych każdy ogień, powstały choćby wewnątrz domostwa, musi, mimo możliwego szybkiego ratunku, przybrać rozmiary pożogi, ogarniającej całe miejscowości, nietrudno przewidzieć i świadczy tylko o tej niesłychanej ignorancyi i bezkarnem nieprzestrzeganiu najkardynalniejszych przepisów policyi ogniowej tak ze strony pojedynczych mieszkańców, jak też ze strony władz, które mają obowiązek czuwać nad dobrem i mieniem ludności.

Liczę na to, iż Pan Starosta w ścisłem porozumieniu z Wydziałem powiatowym weźmie się zaraz energicznie do uporządkowania tych opłakania godnych stosunków, o ile one trafiają się w powierzonym Panu powiecie i że nie da mi w tej mierze przy najbliższej wizytacyi powodu do ujemnych spostrzeżeń, a odnosząc się jednocześnie w tej mierze do Wydziału krajowego i do wszystkich Ordynaryatów duchownych w kraju o poparcie i współdziałanie, spodziewam się, że wspólnym usiłowaniom we wskazanym kierunku wszystkich czynników, mających dobro ludu na oku, uda się w tej ważnej agendzie policyjnej wprowadzić należyty ład i porządek.

C. k. Namiestnik

Potocki.

SPRAWOZDANIE KASOWE
z fundacyi dyecezalnej im ś. p. ks. Bisk. Józefa Alojzego Pukalskiego
za rok 1904.

A) *Fundusz zakładowy:*

a) w papierach publ. im. wart. . .	45200 K.	— h.
b) w kart. wkładk. Tarn. Kasy oszcz.	488 „	92 „
Razem . . .	45688 K.	92 h.

B) *Fundusz dyspozycyjny:*

Dochody w roku 1904:

a) Odsetki od kapitału zakładowego (netto) .	1823 K.	41 h.
b) Remanent kasowy z r. 1903	75 „	67 „
Razem . . .	1899 K.	08 h.

Rozchody w roku 1904:

a) Zapomogi dla księży z Dek. czchowskiego .	200 „	— „
„ „ „ „ dąbrowskiego .	200 „	— „
„ „ „ „ łąckiego . .	100 „	— „
„ „ „ „ mieleckiego .	160 „	— „
„ „ „ „ N. sandeckiego .	360 „	— „
„ „ „ „ St. sandeckiego .	200 „	— „
„ „ „ „ tuchowskiego .	200 „	— „
b) Podatek ekwiwalentowy	40 „	80 „
c) Administracya	124 „	— „
d) Portorya pocztowe od zapomóg . . .	2 „	68 „
Razem . . .	1587 K.	48 h.

Zestawienie:

Dochody w roku 1904 . .	1899 K.	08 h.
Rozchody „ „ . .	1587 „	48 „
Remanent kasowy . . .	311 K.	60 h.

Wykaz misyj i rekolekcyj ludowych w drugiej połowie roku 1904.

Tarnów. Rekolekcye pięciodniowe począwszy od 3. lipca dla nauczycieli szkół ludowych — uczestników było 60.

Nowy Sącz. W tymsamym czasie rekolekcye pięciodniowe dla nauczycieli szkół ludowych — uczestników liczba wynosiła 50.

Korzenna, gdzie od 9. do 16. lipca dawali rekolekcye OO. Kapucyni. Do św. Sakramentów przystąpili wszyscy parafianie, z których większa połowa ślubowała.

Kruźlowa. Misya OO. Redemptorystów od 13. do 19. sierpnia. Do spowiedzi i komunii św. przystąpiło 1800 parafian, z których przeważna część ślubowała.

Siedliska -Bogusz. Misya OO. Redemptorystów od 31. sierpnia do 9. września. Do św. Sakramentów przystąpiło 3250 uczestników, z których niemal wszyscy ślubowali.

Wilkowisko. Rekolekcye dane przez OO. Jezuitów. Do spowiedzi i komunii św. udało się przesło 800, ślubowało do 400 osób.

Stary Wiśnicz. Misya OO. Redemptorystów od 24. września do 1. października. Do św. Sakramentów przystąpili wszyscy parafianie wraz z dziatwą szkolną.

Wierzchosławice. Triduum urządzone przez OO. Dominikanów przy zaprowadzeniu Różańca od 24. do 27. listopada. Do spowiedzi i stołu pańskiego przystąpiło 1400 osób.

Żeleźnikowa. Renowacya misyi dokonana przez OO. Redemptorystów od 17. do 22. grudnia. Do św. Sakramentów przystąpilo 1100 parafian, z których wielu ślubowało.

Do tego należy dodać parafie nie wymienione w pierwszym wykazie z powodu opóźnionego sprawozdania.

Borzęcin. Rekolekcye pod kierownictwem XX. Misyonarzy od 3. do 18. stycznia Do św. Sakramentów przystąpili wszyscy parafianie, ślubowali także niemal wszyscy, zawiązano 75 nowych róż.

Zakliczyn. Rekolekcye dane przez XX. Misyonarzy od 12. do 28. maja. Do spowiedzi i komunii św. przystąpiło 5200 rekolektantów, z których większa część ślubowala.

Paleśnica. Rekolekcye pod kierownictwem XX. Misyonarzy od 28. maja do 5. czerwca. Do św. Sakramentów przystąpilo 1809, z których przeważna część ślubowała.

Jurków. Misya dana przez OO. Redemptorystów od 18. do 25. czerwca. Do św. Sakramentów przystąpiło 2400 osób.

SPRAWOZDANIE KASOWE

Towarzystwa św. Józefa za rok 1904.

Przychód: Pozostałość z r. 1903: 909 kor. 62 hal. — Procent od karty wkładk. tarnow. Kasy Oszczęd. 21 kor. 29 h. — Lipnica wielka 6 k. — X. kan. Franciszek Leśniak 10 k. — XX. Dekanatu Bocheńskiego 174 k.—XX. Dek. Czchowskiego 92 k.— XX. Dek. Mieleckiego 170 k. — XX. Dek. Radomyskiego 116 k. — X. Inf. St. Walczyński 20 k. — Subwencya z Wydz. krajowego 1700 k. — X. kan. Franc. Walczyński 4. k. — XX. Dek. Brzeskiego 134 k. — Parafia Czermin 36 k. 72 h. — XX. Dek. Ropczyckiego 60 k. — Procent od fund. śp. X. Leśniaka 16 k. 19 h. — XX. Proboszczowie Dek. Wojnickiego 100 k. — XX. Dek. Staro-Sandeckiego 92 k. — XX. Dek. Nowo-Sandeckiego 142 k. — Nowy Sącz (składki) 10 k. 50 — XX. Dek. Pilznieńskiego

94 k. — XX. Dek. Kolbuszowskiego 70 k. — XX. Dek. Ropczyckiego 40 k. — XX. Dek. Radłowskiego 132 k. — XX. Dek. Tymbarskiego 118 k. — X. Prof. Dr. St. Dutkiewicz 6 k. — XX. Wikarzy Dek. Wojnickiego 36 k.—XX. Dek. Bobowskiego 84 k.— XX. Dek. Łąckiego 126 k. — Proc. od fund. śp. X. Leśniaka 13 k. 70 h. — XX. Dek. Wielopolskiego 60 k. — XX. Dek. Tarnowskiego 102 k. — XX. Dek. Limanowskiego 110 k. — Procent od karty wład. Tarn. Kasy Oszcz. 25 k. 99 h. — **Razem 4832 kor. 01 halerz.**

Rozchód: Subwencye na rekolekcye: w Muszynie i Krynicy 200 k. — w Biesiadkach 60 k. — w Ciężkowicach 100 k. — w Chełmie 100 k. — w Tyliczu 50 kor. — w Czchowie 100 k. — w Dobrej 100 k. — w Tarnowie 200 k. — w Chomranicach, w Iwkowej, w Rożnowie, w Przydonicy, w Kasinie, w Lipnicy w., w Zakliczynie, w Tropiu, w Podolu, w Paleśnicy i w Korzennej po 100 koron — nauczycieli w Now. Sączu 200 k. — w Kruźlowej 100 k. — kleryków w Tarnowie 120 k. — w Wilkowisku 100 k. — **Razem 2530 koron.**

Zestawienie:

Przychód	4832 k. 01 h.
Rozchód	2530 „ — „
Pozostaje w Kasie Towarzystwa	2302 k. 01 h.

Towarzystwo „Perseverantiae sacerdotalis".

Liczyło z końcem roku ubieglego w naszej dyecezyi 181 członków; zmarło w ciągu roku trzech: Ks. Władysław Bojarski, deficyent—Ks. Ludwik Kozik, proboszcz w Dąbrowie i ks. Michał Kryza, proboszcz w Gnojniku; zapisało się zaś nowych członków czternastu.

Głównym obowiązkiem stowarzyszonych kapłanów jest rozbudzanie i szerzenie nabożeństwa do Serca Jezusowego—codzienne odmawianie jednego: Ojcze Nasz i Zdrowaś, z dodatkiem, Jesu mitis et humilis corde, fac cor meum secundum cor tuum, za co dostępują 300 dni odpustu, odprawiania spowiedzi jeżeli nie co tydziex, to co dwa tygodnie, a przynajmniej raz w miesiącu—odprawianie rekolekcyj co dwa lata; — odprawiania jednej mszy świętej żałobnej za wszystkich zmarłych członków Towarzystwa drugiej zaś za żyjących—lub odmówienia za zmarłych jednego Nokturnu i Laudesów ex Officio defunctorum — za żyjących zaś odmówienia różańca.

Organem Towarzystwa jest gazetka „Korrespondenz", w której za małą roczną opłatę można znaleść wiele pięknych, budujących i praktycznych wiadomości wziętych z Ascetyki, Liturgiki i Pastoralnej.

Wykaz składek na dzieło rozkrzewienia wiary pod wezwaniem św. Franciszka, Ksawerego.

X. Ignacy Górski 2 kor. — X. Sawiński 2 k. — X. Kosaczyński 1 k.—X. Rączka 1 k. — X. Krupiński 2 k. — X. Maryniarczyk 4 k. — z Łącka 10 k. — z Jazowska, 6 k.—z Mielca 14 kor: 60 h. — z Królówki 29 k. — z Okulic 124 k. — X. Dr. Pechnik 3 k. — z Szynwaldu 60 k. — z Dębna 100 k.—z Porąbki uszewskiej 91 kor. 20 h. — z Zgórska 45 k. 56 h. — z Lubczy 31 k. 20 h. — z Chronowa 4 k. 60 hal.— X. prałat Jaworski 5 k. — z Dobrkowa 13 k.—X. Wąsowicz 5 k. — X. Mączka 3 k.— X. Józef Prokopek 2 kor. — X. Rogoziewicz 2 k. — z Wielogłów 73 k. 76 h. — X. prob. Mucha 11 k. — **Razem 633 kor. 92 h.**

Powyższe kwoty kierownik dyecezalny odsyłał od czasu do czasu do kierownika krajowego w Krakowie, który wykaz składek napływających z innych polskich dyecezyj, a mianowicie z galicyjskich, zamieszczał w Rocznikach wychodzących co dwa miesiące. Dla prawowiernego i oświeconego katolika, a zwłaszcza dla katolickiego kapłana wspomnione Roczniki opisujące prace naszych Misyonarzy we wszystkich częściach świata, są wielce interesujące, z nich bowiem można się dowiedzieć, jak nasza wiara katolicka pomimo tysiącznych przeszkód, jakie musi na każdym kroku zwalczać i pomimo dotkliwego braku środków materyalnych, przecież krzewi się nieustannie i coraz więcej wyznawców Chrystusowi zdobywa.

Jurysdykcya nad c. k. żandarmeryą

Dodatkowo do odnośnego rozporządzenia w Kurendzie XII. r. 1904 ogłoszonego zawiadamia się, że c. k. zandarmerya mimo zwolnienia jej z pod juryzdykcyi wojskowej, do zawierania małżeństw przepisanego pozwolenia (Ehebewilligung) potrzebuje.

Sprawozdanie ze stanu „Małego seminaryum z końcem r. 1904.

W roku szkolnym 1904 było w zakładzie 23 wychowanków, z których 19 otrzymało w drugim kursie stopień celujący, 4 zaś stopień pierwszy. Klasę 8-mą ukończyło dwóch wychowanków: Antoni Bobak ur. w parafii Łącko i Jan Pabian z parafii Wierzchosławice; obydwaj złożyli egzamin dojrzałości z odznaczeniem i obecnie są klerykami pierwszego roku w seminaryum duchownem.

Na rok szkolny 1905 przyjęto 25 wychowanków, z nich 6 uczęszcza do klasy 8ej, 6 do klasy 7ej, 7 do klasy 6ej, a 6 do klasy 5ej.

Składki i dary jakie złożono na cele zakładu, zostały ogłoszone w Kurendach, powstał z nich kapitał zakładowy, który z dniem 1. stycznia 1905 wynosił w papierach wartościowych i książeczkach Kasy Oszczęd. przeszło 42 tysiące koron. Nadto na utrzymanie chłopców pobrano ze składek na rok 1903: 600 koron, w roku zaś 1904. 2800 koron, resztę kosztów utrzymania pokrył X. Biskup.

Sprostowanie

w wykazie składek (Kur. XII. z roku 1904) wydrukowano przez pomyłkę: Sromowce 280 kor. zamiast: Szczurowa 280 kor.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Translati: R. Joannes Tokarz e Borzęcin ad Przyszowa — R. Andreas Drobot ex Uście solne ad Trzciana — R. Josephus Olszowiecki e Przecław ad Muszyna — R. Bartholomaeus Harbut e Nawojowa ad Przecław — R. Jacobus Bruśnicki e Królówka ad Lipnica murowana — R. Josephus Padykuła e Trzęsówka ad Lubzina — R. Stephanus Müller e Pilzno ad Dobrków (ad personam aegr. par.) — R. Joannes Mika e Chełm ad Ryglice — R. Joannes Palka e Ryglice ad Gręboszów — R. Blasius Potoczek e Gręboszów ad Chełm.

Instituti: R. Josephus Smoliński ad Benef. in Słupiec — R. Stanislaus Czerski ad Benef. in Trzęsówka. — R. Adalbertus Zabawiński ad Benef. in Skrzyszów.

Nominati: R. Antonius Działo, Admin. in Skrzyszów — R. Casim. Salewski, adm. in Gnojnik.

Pane defic. provisi: R. Andreas Cebula Par. in Skrzyszów — R. Adalbert. Scisło Coop. in Lubzina.

Decorati: R. Hyac. Michalik Par. in Ciężkowice usu R. et M. — R. Blasius Kotfis Catech. c. r. gimn. in Dębica usu Exp. can. — R. Joan. Wnękowicz Catech. sch. p. in Nowy Sącz usu Exp. can. — R. Alexander Sołtys Dec. et Par. in Zakliczyn usu R et M. — R. Adalb. Rogoziewicz Dec. et Par. in Uszew usu R. et M.

R. Joannes Wiślicki Coop. e Muszyna profectus est Romam ad studia subl. — R. Josephus Poręba Coop. in Dobra emigravit Americam.

Piis ad aram precibus commendantur:

anima p. m. **Joannis Łukowski**, Congregat. S. Philippi Nerii, qui die 29. Decembr. 1904 Tarnoviae obiit.

anima p. m. **Michaëlis Weryński**, qui die 22. Decembr. 1904 in America mortuus est. Societati precum pro felici morte **adscriptus**.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 19. stycznia 1905.

† LEON
BISKUP.

X. Władysław Chendyński
Kanclerz.

Nakładem Kleru dyecezalnego. Drukiem Józefa Styrny w Tarnowie